

Päiväys
24.8.2023

Diaarinumero
370/03.04.04.04.19/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

24.8.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **31.8.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.8.2023 nro 1048/2023, valitus ympäristölupa-asiassa, Heinälammirinteen vaarallisen jätteen vastaanotto- ja käsittelykeskuksen toiminnan olennainen muuttaminen ja ympäristöluvan tarkistaminen jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdosta, Kuopio.

Hakija

Fortum Waste Solutions Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **24.8.2023 – 02.10.2023**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **02.10.2023**.

24.08.2023

Dnro 370/03.04.04.04.19/2022

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija Fortum Waste Solutions Oy

Hakija Fortum Waste Solutions Oy

Päätös, johon haetaan muutosta

Itä-Suomen aluehallintovirasto 03.02.2022, numero 8/2022

Vireilletulo

Euroopan komission täytäntöönpanopäätös (EU 2018/1147) jätteenkäsittelyn parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevista päätelmistä (WT BAT-päätelmät) on julkaistu 10.8.2018. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 17.5.2019 antamallaan päätöksellä dnro POSELY/2291/2015 tehnyt ympäristönsuojelulain 80 §:n mukaisen arvion ympäristöluvan tarkistamisen tarpeesta parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevien päätelmien vuoksi sekä määrännyt toiminnanharjoittajan jättämään ympäristöluvan tarkistamista koskevan hakemuksen viimeistään 31.12.2020. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöntänyt jatkoaikaa hakemuksen jättämiseen 31.1.2021 saakka.

Valituksenalainen päätös

Aluehallintovirasto on myöntänyt Fortum Waste Solutions Oy:lle ympäristöluvan Heinälamminrinteen vaarallisen jätteen vastaanotto- ja käsittelykeskuksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen Kuopion kaupungissa.

Samalla aluehallintovirasto on tarkistanut ympäristöluvan lupamääräykset jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdosta.

Lupa käsittää seuraavat laitoksen toiminnat:

- Vaarallisten jätteiden keräys, vastaanotto, varastointi ja käsittelyyn toimittaminen

- vaarallisten jätteiden lajittelu ja käsittelyerien muodostaminen
- sähkö- ja elektroniikkaromun keräys ja käsittelyyn toimittaminen
- lietteiden vastaanotto sekä lietteiden sisältämien nesteiden poistaminen ja käsittely
- keräys- ja kuljetusastioiden käsittely, kunnostus ja vuokraus.

Lupamääräykset olennaisilta osin

Vesien käsittely ja johtaminen

17. Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavat jätevedet sekä jätteiden käsittelyyn ja varastointiin osoitettujen alueiden hulevedet on kerättävä ja johdettava hiekan- ja öljynerotuksen kautta Jätekuukko Oy:n viemäroitävien vesien tasausaltaaseen.

Hiekan-, rasvan- ja öljynerotuskaivon toimintaa on seurattava jatkuvatoimisen hälyttimen avulla. Hälyttimen toiminta on tarkastettava säännöllisesti.

18. Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä hiekan-, rasvan- ja öljynerotuskaivoon johdettavan jäteveden seuraavat ainepitoisuudet saavat virtaukseen suhteutettuina kokoomanäytteinä päästön keston ajalta otettujen näytteiden keskiarvoina olla 17.8.2022 alkaen enintään:

Aine/muuttuja	Lyhenne	Enimmäispitoisuus (mg/l)
Öljyn hiilivetyindeksi	HOI	10
Vapaa syanidi	CN ⁻	0,1
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit	AOX	1
Arseeni	As	0,1
Kadmium	Cd	0,01
Kromi	Cr	0,3
Kuudenarvoinen kromi	Cr(VI)	0,1
Kupari	Cu	0,5
Lyijy	Pb	0,3
Nikkeli	Ni	0,5
Elohopea	Hg	0,01
Sinkki	Zn	2
Hopea	Ag	0,2
Tina	Sn	2,0
Sulfaatti	SO ₄ ²⁻	400
Kokonaissyaniidi	CN ⁻	0,5
		Raja-arvo
Ph-luku		6–11
Lämpötila korkeintaan		alle 40 °C

Pitoisuusvaatimukset koskevat vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien päästöjä normaaleissa

toimintaolosuhteissa (NOC) ennen jätevesien sekoittumista muihin hule- ja jätevesiin. Mittaustuloksesta ei saa vähentää mittausepävarmuutta.

- - -

40. Luvan saajan on tehtävä selvitys laitoksen lietteiden käsittelystä ja vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä. Selvitykseen on liitettävä:

- Ajantasainen asemapiirros laitoksen kaikkien toimintojen sijoittumisesta laitoksella sekä jätevesien ja hulevesien keräilyä ja johtamisesta.
- Ajantasainen prosessikuvaus lietteiden käsittelystä ja vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä sekä niiden ohjaamisesta.
- Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelyn erilaatuista käsittelyä edellyttävien kertaerien tunnistaminen, ominaisuudet ja määrät.
- Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelyssä muodostuvien viemäroitävien jätevesien laatu ominaisuuksiltaan erilaatuista käsittelyä edellyttävien jäte-erien osalta.
- Viemäroitävien jätevesien kertaerien lukumäärät, tilavuudet ja laadun varmistaminen käsittelyerittäin.
- Jätevesien tarkkailutulokset.
- Ilmapäästöjen tarkkailutulokset.
- Päivitetty päästöinventaarior, arvio päästöjen merkityksellisyydestä
- Päästöinventaariorin perusteella tarvittaessa esitykset päästöraja-arvojen ja tarkkailuohjelman muuttamisesta.

41. Selvitys on tehtävä ja toimitettava aluehallintoviraston käsiteltäväksi kahden vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Aluehallintovirasto voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa saadun erityisen selvityksen perusteella.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluja

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 17 koskee laitoksen toiminnassa muodostuvien jätevesien ja likaisten hulevesien johtamista hallitusti käsittelyyn.

Lupamääräys 18 sisältää pitoisuusvaatimukset vesipohjaisen nestemäisen jätteen käsittelystä pois johdettavalle jätevedelle. Vaatimukset on annettu pääosin hakijan vastineessaan tekemän ehdotuksen mukaisesti. Lisäksi pitoisuusvaatimukset on annettu niille aineille, jotka on yksilöity merkitykselliseksi tai joista ei ole ollut riittävästi tietoa merkityksellisyyden arvioimiseksi jätevedettä koskevassa inventaariossa. Määräys täyttää jätteenkäsittelyn parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmän 20 taulukon 6.2 mukaiset BAT-päästötasot epäsuorille päästöille vastaanottavaan vesistöön. Hakemuksesta poiketen pitoisuusvaatimukset on asetettu jätteenkäsittelystä pois johdettavalle jätevedelle ennen niiden sekoittumista hulevesiin. Tämä vastaa ympäristönsuojelulain mukaista päästöraja-arvon määritelmää ja jätteenkäsittelyn parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien vaatimusta, jonka mukaisesti päästötasoja sovelletaan pisteessä, jossa päästö lähtee

laitoksesta. Päästöraja-arvojen tarpeellisuutta on mahdollista arvioida lupamääräyksen 41 mukaisesti toimitettavan selvityksen käsittelyssä.

- - -

Lupamääräysten 40 ja 41 mukaisesti tehtävä ja toimitettava selvitys laitoksen lietteiden käsittelystä ja vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä on tarpeen laitoksen päästölähteiden, päästöjen määrän ja laadun sekä päästöjen hallinnan ja tarkkailun selvittämiseksi. Nyt käsitellyssä hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetyt tiedot laitoksen jätteenkäsittelytoiminnasta, jätevesipäästöistä ja ilmapäästöistä ovat osoittautuneet osin puutteellisiksi ja vanhentuneiksi, minkä vuoksi päästöjen merkityksellisyyden arviointia ei ole voitu kaikilta osin tehdä. Selvityksen perusteella voidaan nyt asetettuja vaatimuksia laitoksen päästötasoista ja tarkkailujen laajuudesta arvioida tarkemmin ja tarvittaessa muuttaa lupaa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Fortum Waste Solutions Oy (jäljempänä myös ”Fortum”) on vaatinut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräystä 17 muutettavaksi siten, että siitä poistetaan vaatimus rasvanerotuskaivon seurannasta. Lupamääräyksen 17 toisen kappaleen tulee kuulua muutoksen jälkeen seuraavasti:

”- - -

Hiekan- ja öljynerotuskaivon toimintaa on seurattava jatkuvatoimisen hälyttimen avulla. Hälyttimen toiminta on tarkastettava säännöllisesti.”

Myös lupamääräyksen 18 ensimmäisestä kappaleesta on poistettava rasvanerotuskaivoa koskeva maininta.

Lupamääräyksen 18 jäteveden ainepitoisuuksia koskevista raja-arvoista tulee poistaa hopeaa (Ag), tinaa (Sn), sulfaattia (SO_4^{2-}), kokonaissyaniidia (CN^-), pH-lukua sekä lämpötilaa koskevat muuttujat. Öljyn hiilivetyindeksin (HOI) enimmäispitoisuusraja-arvo tulee muuttaa arvosta 10 mg/l arvoon 100 mg/l, vapaan syanidin (CN^-) enimmäispitoisuusraja-arvo arvosta 0,1 mg/l arvoon 0,5 mg/l ja kadmiumia (Cd) koskeva enimmäispitoisuusraja-arvo arvosta 0,01 mg/l arvoon 0,1 mg/l.

Lisäksi yhtiö on vaatinut, että lupamääräyksen 18 toisesta kappaleesta tulee poistaa vaatimus, jonka mukaan pitoisuusvaatimukset koskevat vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien päästöjä normaaleissa toimintaolosuhteissa (NOC) ennen jätevesien sekoittumista muihin hule- ja jätevesiin. Mainittua lupamääräyksen 18 toista kappaletta tulee muuttaa siten, että lupamääräyksessä asetetut pitoisuusvaatimukset koskevat pois johdettavia jätevesien päästöjä normaaleissa toimintaolosuhteissa (NOC) kun ne on johdettu öljynerotuskaivon läpi.

Lisäksi lupamääräyksestä 18 on poistettava siinä asetettu näytteiden keskiarvojen voimaantulon määräaika. Vaihtoehtoisesti hallinto-oikeuden

tulee viran puolesta ottaa huomioon valituksen vaikutus lupamääräyksessä 18 asetettuun määräaikaan. Lisäksi lupamääräykseen on lisättävä lause: ”Muiden pitoisuuksien ja laatuominaisuuksien osalta tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevan teollisuusjätevesisopimuksen mukaisia raja-arvoja”.

Yhtiö on vaatinut, että lupamääräyksen 18 tulee kuulua muutettuna seuraavasti:

”Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeen tasausaltaaseen johdettavan jäteveden seuraavat ainepitoisuudet saavat virtaukseen suhteutettuina kokoomanäytteinä päästön keston ajalta otettujen näytteiden keskiarvoina olla päätöksen lainvoimaisuudesta alkaen enintään:

Aine/muuttuja (lyhenne)	Enimmäispitoisuus (mg/l)
Öljyn hiilivetyindeksi (HOI)	100
Vapaa syanidi (CN ⁻)	0,5
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit (AOX)	1
Arseeni As	0,1
Kadmium Cd	0,1
Kromi Cr	0,3
Kuudenarvoinen kromi Cr(VI)	0,1
Kupari Cu	0,5
Lyijy Pb	0,3
Nikkeli Ni	0,5
Elohopea Hg	0,01
Sinkki Zn	2

Muiden pitoisuuksien ja laatuominaisuuksien osalta tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevan teollisuusjätevesisopimuksen mukaisia raja-arvoja.

Pitoisuusvaatimukset koskevat vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien päästöjä normaaleissa toimintaolosuhteissa (NOC), kun ne on johdettu öljynerotuskaivon läpi. Mittaustuloksesta ei saa vähentää mittaasepävarmuutta.”

Lisäksi yhtiö on vaatinut, että aluehallintoviraston päätöstä tulee muuttaa vaatimusten mukaisesti palauttamatta valituksenalaista päätöstä aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatimuksia on perusteltu muun ohella seuraavasti:

Fortumin käsittelyjärjestelmässä ei ole rasvanerotinta ja lupamääräysten 17 ja 18 vaatimus rasvanerotinien asentamisesta ei ole ympäristönsuojelulain näkökulmasta tai muutenkaan perusteltu, eikä sitä ole esitetty yhtiön hakemuksessa. Fortumin toiminnasta ei muodostu rasvoja, jotka pitäisi erotella jätevesistä. Yleensä rasvanerotimia käytetään elintarviketeollisuudessa, ei

jätteenkäsittelyssä. Aluehallintovirasto ei ole myöskään perustellut lisäystä mitenkään.

Viranomaisen on todennäköisesti erehdyksessä lisännyt sanan ”rasvan-” lupamääräyksen 17 toiseen kappaleeseen, koska lupamääräyksen ensimmäiseen kappaleeseen, jossa määrätään vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien sekä jätteiden käsittelyyn ja varastointiin osoitettujen alueiden hulevesien keräämisestä ja käsittelystä, ei sisälly sana ”rasvan-”.

Lupamääräyksen 18 mukaiset jäteveden raja-arvot tulee asettaa vain niille yhdisteille, joiden osalta lupamääräyksissä on huomioitava WT BAT-päätelmät. Tämä tarkoittaa Fortumin Heinälamminteen laitoksen osalta BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 päästötasoja vesipohjaisen nestemäisen jätteen käsittelystä peräisin oleville epäsuorille päästöille vastaanottavaan vesistöön. Muiden pitoisuuksien ja laatuominaisuuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa teollisuusjätevesisopimusta ja siinä asetettuja raja-arvoja.

Lupamääräysten tarkoituksena on varmistaa toiminnan lainmukaisuus. Lupamääräyksiä voidaan antaa vain silloin, kun se ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeellista tai kun sille on jokin muu peruste, kuten esimerkiksi kyseisessä tapauksessa BAT-päätelmien edellytys.

Fortumin laitoksen vedet johdetaan ensin laitoksen omaan jätevesien puhdistusjärjestelmään kuuluvan hiekan- ja öljynerotuskaivon kautta Jätekuukko Oy:n jätekeskuksen yhteiseen tasausaltaaseen, josta ne viemäroidään tällä hetkellä voimassa olevan Jätekuukko Oy:n ja Kuopion Vesi Oy:n välisen sopimuksen mukaisesti jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi.

Fortum tulee lupamääräyksen 20 mukaisesti solmimaan teollisuusjätevesisopimuksen laitoksen jätevesien johtamisesta vesihuoltolaitoksen viemäriin. Lupamääräyksessä ei tule asettaa jätevesien pitoisuuksille raja-arvoja, jotka eivät vastaa teollisuusjätevesisopimuksessa asetettuja raja-arvoja tai joille ei BAT-päätelmissä edellytetä tiukempia raja-arvoja. Lisäksi tasausaltaaseen johdetaan myös muiden toimijoiden toiminnassa syntyviä jätevesiä, jotka myös johdetaan Kuopion Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. On kohtuutonta, että suhteellisen pieneen jätevesimäärään sovelletaan tiukempia ja eri raja-arvoja kuin mitä alueen muiden toimijoiden jätevesille asetetaan. Tiukemmille raja-arvoille ei ole ympäristönsuojelullista perustetta, eikä lupamääräys ole tarpeellinen pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Edellä esitetyn perusteella lupamääräyksen 18 raja-arvoja määriteltessä on siten huomioitava BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 alaviite 2, jonka mukaan BAT-päästötasoja ei ehkä voida soveltaa, jos kyseiset epäpuhtaudet puhdistetaan tuotantoketjun loppupään jätevedenkäsittelylaitoksessa, mikäli tämä ei lisää ympäristön pilaantumista.

Lupamääräyksessä annetut raja-arvot ovat olleet Fortumin hakemuksessaan esittämän mukaisia ainoastaan niissä tapauksissa, joissa ehdotus on ollut tiukempi kuin BAT-päästötaso. Viranomaisen raja-arvojen ja päästötasojen valikoiva soveltaminen ei ole perusteltua ympäristönsuojelun näkökulmasta.

Kuopion Vesi Oy:n keskuspuhdistamolla käsiteltiin vuonna 2021 keskimäärin 20 457 m³ jätevettä päivässä eli yli 7 000 000 m³ vuodessa. Puhdistamo on suuri yhdyskuntajätevesien puhdistamo, jonka voidaan olettaa puhdistavan jätevesistä omien raja-arvojensa mukaisia haitta-aineita.

Raja-arvojen asettamisessa olisi myös pitänyt huomioida, että Fortumin lupahakemusta varten vuonna 2020 Heinälamminrinteen laitoksen käsittelystä syntyvän jäteveden laatua tutkittiin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n ottamalla lisänäytteillä (11 kpl), joiden tulokset esitettiin ympäristölupahakemuksessa. Lisänäytteiden ottaminen ajoitettiin siten, että laitoksen öljyisten vesien käsittelyprosessi oli käytössä, joten ne edustavat BAT-päätelmien soveltamisalaan kuuluvan käsittelyn päästöjä. Otetut lisänäytteet todensivat Fortumin laitokselta tasausaltaisiin johdettavan veden pitoisuudet vakain ja alhaisiksi verrattuna Kuopion Vesi Oy:n raja-arvoihin.

Lupamääräyksen 18 ensimmäisessä kappaleessa edellytetään, että vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä syntyneiden jätevesien tulisi täyttää lupamääräyksessä 18 asetetut ainepitoisuudet ennen laitoksen hiekan- ja öljynerotuskaivon johtamista. Lupamääräykselle ei tältäkin osin ole perustetta, koska hiekan- ja öljynerotuskaivo kuuluu osaksi laitoksen jätevesien käsittelyprosessia, jolloin käsittelystä syntyvä päästö tapahtuu vasta hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeen. Näin ollen raja-arvojen tulee koskea jätevesiä vasta sen jälkeen, kun ne ovat kulkeneet ja käsitelty laitoksen omassa jätevesien käsittelyprosessissa eli mittaus tulee tehdä vasta hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeen.

Lupamääräyksen 18 muuttaminen vaatimuksen mukaisesti täyttää ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin kohdan 5 päästöraja-arvon määritelmän, koska Fortumin toiminnan päästö tapahtuu jätevesien käsittelyprosessiin kuuluvan hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeen ja päästöraja-arvo on laimentamattoman päästön arvo. Likaantuneiden hulevesien johtamista samaiseen jätevesien käsittelyyn ei tule katsoa laimentamiseksi, koska ne syntyvät saman laitoksen toiminnasta. Fortumin näkemyksen mukaan Fortumin vaatimus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja lupakäytäntöä.

Fortum on viitannut ympäristöministeriön 5.11.2018 julkaisemaan ohjeeseen WT BAT-päätelmien soveltamisesta. Lähtökohtaisesti vesipäästöjen BAT-päästötaasoja sovelletaan pisteessä, jossa päästö lähtee laitoksesta, kuten purkuputken kautta ojaan tai pintavesiin tai erilliselle jätevedenpuhdistamolle. Ympäristöministeriön ohjeessa huomioidaan kuitenkin, että jätevesien osalta soveltaminen voi vaatia tapauskohtaista harkintaa. Heinälamminrinteen laitoksella samaan laitosalueen hiekan- ja öljynerotuskaivojärjestelmään johdetaan käsittelyyn jätevesien lisäksi sateisina ajankohtina vaarallisten jätteiden (lietteiden) vastaanottoalueelle kerääntyviä kuormitteisia hulevesiä.

Kuormitteisten hulevesien määrä on kuitenkin suhteessa kokonaisjätevesimäärään hyvin pieni, ja ne ovat peräisin saman laitoksen toiminnasta kuin prosessista johdettavat jätevedet. Öljynerotuskaivo on osa laitoksen käsittelyprosessia, sen viimeinen vaihe. Varsinainen päästö tapahtuu öljynerotuskaivon jälkeen, kun jätevedet johdetaan tasausaltaalle. Tässä kohtaa laitoksen kuormitus on erotettavissa muista toisten toiminnanharjoittajien tasausaltaisiin johdettavista vesistä.

Laitoksen velvoitetarkkailun sekä vuoden 2020 lisätarkkailun kaikki näytteet on otettu öljynerotuskaivon jälkeisestä tarkkailukaivosta E232, jota kautta ei johdeta muita vesiä kuin laitoksen prosessivesiä ja pieniä määriä likaantuneita hulevesiä, jotka nekin ovat peräisin saman laitoksen toiminnasta. Vaikka hiekan- ja öljynerotuskaivoon johdetaan myös pieniä määriä laitoksen toiminnassa likaantuneita hulevesiä, tämä ei voi olla peruste, jonka nojalla raja-arvoja pitäisi soveltaa kesken laitoksen jätevesien käsittelyprosessia.

Koska lupamääräyksessä 18 asetettu määräaika tulee todennäköisesti vastaan valituksen ollessa vireillä hallinto-oikeudessa, muutoksenhakija on vaatinut määräajan poistamista. Vaihtoehtoisesti hallinto-oikeus voi ottaa viran puolesta huomioon valituksen vaikutuksen määräaikaan.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kuopion kaupungissa.

Jätekuukko Oy on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on todettu muun ohella, että Pielisen Betoni Oy ei enää toimi Heinälammrinrinteen ja Hepomäen alueella. Alueella toimii myös NCC Roads Oy:n kivenlouhinta ja murskaustoimintaa. Pelastusopiston harjoituskentän prosessivesiä ei ohjata Jätekuukko Oy:n Kuopion jätekeskuksen tasausaltaaseen. Altaaseen tulee vain Kuopion jätekeskuksella muodostuvia suoto- ja hulevesiä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa valituksen johdosta.

Kuopion Vesi Oy on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa se on todennut, ettei sillä ole huomautettavaa esitettyihin poistoihin koskien rasvanerotuskaivoa tai muutokseen koskien raja-arvojen voimaantuloajankohtaa.

Valituksessa on vedottu esitettyjen lupamääräyksen 18 raja-arvomuutosten lievennysten perusteena pääosin Kuopion Veden teollisuusjätevesisopimuksissa käytettyihin ohjeellisiin raja-arvoihin. Kuopion Veden näkemyksen mukaan lupamääräyksiä ei tule lieventää tai muuttaa aluehallintoviraston myöntämän ympäristöluvan asettamasta vaatimustasosta. Aluehallintoviraston päätöksessä on otettu hyvin huomioon sekä BAT-päästötasot että Kuopion Veden voimassa olevat ohjeelliset raja-arvot teollisuusjätevesille. Lupamääräysten vaatimustason säilyttäminen on tarpeen

viemäriverkoston sekä Lehtoniemen puhdistamon laitteistojen ja puhdistusprosessin toiminnan, lietteen laadun sekä puhdistamon purkuvesistön tilan kannalta.

Kuopion Veden nykyiset raja-arvot perustuvat pitkälti Vesi- ja Viemärlaitosyhdistyksen vuoden 2016 teollisuusjätevesioppaan suosituksiin. Opas on tehty ennen kuin BAT-päätelmät ovat olleet voimassa. Kuopion Veden raja-arvojen päivittäminen on sen vuoksi lähitulevaisuudessa ajankohtaista. Päivityksen yhteydessä tullaan ottamaan huomioon myös jätevedenpuhdistamoja koskeneen valtakunnallisen haitta-ainetutkimuksen tulokset ”Haitalliset aineet suomalaisilla jätevedenpuhdistamoilla”-hankkeesta, vuodelta 2021. Nykyiset teollisuusjätevesisopimuksissa käytetyt raja-arvot eivät myöskään sisällä arvoja kaikille valituksessa mainituille arvoille (vapaa syanidi ja AOX), joten valituksessa on edellä mainitun osalta perusteettomasti viitattu Kuopion Veden raja-arvoihin.

Ympäristöluvassa asetettujen pitoisuusvaatimusten täyttymisen osalta Kuopion Veden toiminnan kannalta on riittävää, kun vaatimukset täyttyvät ennen kuin toiminnanharjoittajan jäte- ja hulevedet johdetaan tasausaltaaseen. Kyseinen näytteenottoaika voi siten lupaviranomaisen harkinnan mukaan olla myös välittömästi öljyn- ja hiekanerotuskaivon jälkeen, kuitenkin niin, että näytteenottoaikassa jätevesiin ei ole vielä sekoittunut muiden alueella toimivien toiminnanharjoittajien vesiä. Tällöin lupamääräysten ja teollisuusjätevesisopimuksen valvontaan liittyvät toimenpiteet mahdollisissa raja-arvojen ylityksissä ovat tarvittaessa yksiselitteisesti kohdennettavissa. Toisin kuin valituksessa esitetään, Pelastusopiston harjoituskentän vesiä ei johdeta Kuopion Veden jätevesiviemäriin tasausaltaan kautta.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on todettu muun ohella, että Fortumin Heinälammimirinteen laitoksella ei ole rasvanerottimia, joten sinällään sanaa ’rasvan-’ ei lupamääräyksessä tarvita. Toisaalta, kun laitoksella ei ole kyseisiä rakenteita, ei lupamääräystä siltä osin ole tarpeen noteerata eikä rasvanerotinta olisi tarpeen kohteeseen rakentaa. Valvonnan näkökulmasta sana ’rasvan-’ voi siis olla lupamääräyksissä edelleen ja tarkoittaa sitä, että lupamääräys rasvan osalta huomioidaan, jos rasvanerotin jossakin vaiheessa kohteeseen on tarpeen rakentaa.

Lupamääräyksestä 18 tulee poistaa valituksen mukaisesti määräys, jonka mukaan jäteveden pitoisuusvaatimukset koskevat tilannetta ennen jätevesien sekoittumista muihin hule- ja jätevesiin. Kyseinen Fortumin laitos on aikanaan ollut osa Jätekuikon lupakokonaisuutta, jolloin myös vesien johtaminen ja viemärointi alueella perustuu sen aikaisiin ratkaisuihin. Laitokselta johdettava jätevesimäärä on pieni osa Jätekuikon jätekeskuksen tasausaltaalle johdettavista jätevesistä ja edelleen huomattavan pieni osuus Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolla käsiteltävistä vesistä. Koskaan ei ole tullut esiin tilannetta, missä laitoksen vesien olisi havaittu aiheuttaneen ongelmia tasausaltaan tai jätevedenpuhdistamon toiminnassa. Laitosalueelta lähtevät vedet johdetaan hiekan- ja öljynerottimeen, jonka jälkeen on tarkkailukaivo laitoksen jätevesien tarkkailuun (tarkkailukaivo E232). Vesipohjaisten

nestemäisten jätteiden käsittelystä johdettavien vesien lisäksi hiekan- ja öljynerottimelle tulee myös hulevesiä lietteiden vastaanottoalueelta. Lähtökohtaisesti tulisi seurata jätteenkäsittelyn BAT-päätelmissä mainitun jätteenkäsittelyprosessin eli tässä tapauksessa vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelyn vesiä ilman, että niihin on sekoittunut muita vesiä. Jotta se olisi Heinälamminrinteen laitoksella mahdollista, tulisi rakentaa erillinen uusi erotinjärjestelmä tarkkailukaivoineen vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelyn vesille tai ohjata hulevedet nykyisen öljynerotinjärjestelmän ohi, jolloin tulisi rakennettavaksi uusi erotinjärjestelmä hulevesille. Muutos on tarpeeton laitoksen käsittelykapasiteetti ja ympäristökuormitus huomioiden. Jätteenkäsittelyn BAT-päätelmiä koskevassa soveltamisohjeessa (Ympäristöministeriö 5.11.2018) on todettu, että päästöpistettä harkittaessa erityisesti jätevesien osalta soveltaminen voi vaatia tapauskohtaista harkintaa. Samaisessa soveltamisohjeessa on myös todettu, että tarkkailun näytepisteisiin saatetaan vesiä johtaa laitosalueiden rakenteista johtuen useasta eri toiminnasta ja käsittelystä.

Lisäksi on todettu, että mahdollisuudet toiminta- ja käsittelykohtaiseen näytteenottoon erillisjärjestelyillä edes joitakin kertoja tulisi selvittää. Toiminnanharjoittajan mukaan käsittelykohtaista näytteenottoa on jo tehty vuonna 2020. On mahdollista tehdä myös lisänäytteenottoa tilanteissa, joissa hulevesien määrä on vähäinen, jolloin nykyisestä tarkkailukaivosta otettavat näytteet kuvaavat mahdollisimman hyvin vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelyn päästöjä. Kaiken kaikkiaan tarkkailu nykyisestä tarkkailukaivosta riittää kuvaamaan hyvin laitosalueen toimintojen päästöjä.

Päästöraja-arvoja tulisi edellä lausutun mukaisesti soveltaa pisteessä E232 eli nykyisen hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeisessä tarkkailukaivossa. Päästöraja-arvot voivat olla ympäristöluvassa määrätyn mukaiset, koska ne ovat yhdistelmä jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien mukaisista raja-arvoista ja vesihuolto-yhtiön tulevassa teollisuusjätevesisopimuksessa asettamista raja-arvoista. On huomioitava, että teollisuusjätevesisopimuksen mukaiset raja-arvot olisivat oikeampia, koska Heinälamminrinteen laitoksen kaikki jätevedet johdetaan joka tapauksessa Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi, laitoksen jätevesien osana Lehtoniemen puhdistamon kuormitusta ei voida katsoa lisäävän ympäristön pilaantumista. Vuonna 2020 tehtyjen tarkkailujen perusteella laitos tulee kuitenkin kaivosta E232 tarkkailtaessa täyttämään luvassa asetetut raja-arvot ilman erilliskäsittelyä.

Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on antanut valituksen johdosta vastineen, joka sisältää myös terveydensuojeluviranomaisen näkemyksen ja jossa on todettu muun ohella, että aluehallintovirasto on tulkinnut väärin laitoksen jätevesien käsittelyjärjestelmää ja maininta rasvanerotuskaivosta lupamääräyksessä on virheellinen ja turha. Ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen tukevat myös vaatimusta jätevesipäästöjä koskevien raja-arvojen ja tarkkailupisteen muuttamisesta.

Fortumin laitoksen jäte- ja hulevedet johdetaan Jätekuukko Oy:n Heinälamminrinteen jätekeskuksen suoto- ja valumavesien joukkoon

jätekeskuksen vesien tasausaltaaseen. Varsinainen päästö jätevedenpuhdistamon viemäriin tapahtuu vasta tästä tasausaltaasta. Vaikka altaasta käytetään nimitystä tasausallas, toimii se itse asiassa viemäroitävien vesien esikäsittelyaltaana, koska siinä viemäroitäviä vesiä ilmastetaan. Näin ollen viemäroitävien vesien ja jätevedenpuhdistamon kuormituksen ja sen vesistövaikutusten kannalta merkitystä on viime kädessä vasta tämän veden laatuominaisuuksilla. Fortumin prosessijätevesien laadulla ja määrällä tässä kokonaisuudessa on hyvin vähän merkitystä, kuten hakemusasiakirjoista ja valituksesta käy ilmi.

Vaarallisen jätteen vastaanotto- ja käsittelykeskus toimii Jätekuikko Oy:n jätekeskuksen alueella ja alun perin aluetta rakennettaessa koko jätekeskuksen (kaatopaikka, jätteiden käsittely- ja varastointialueet ja vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely) vesien johtaminen ja käsittely on suunniteltu tehtävän yhdessä. Vaarallisen jätteen vastaanoton ja käsittelyn jäte- ja hulevesien käsittely on alueen sisäistä vesien käsittelyä ja vesien varsinainen viemäriin johtaminen tapahtuu keskitetysti jätekeskuksen tasausaltaan kautta.

Fortum Waste Solutions Oy:n jätevesille asetetut laatuvaatimukset tulisi olla yhtenevät vaatimuksille, jotka koskevat koko tasausaltaasta viemäroitäviä vesiä, ellei perustellusti voida osoittaa, että Fortum Waste Solutions Oy:n jätevesissä on joitakin poikkeuksellisen haitallisia yhdisteitä, joiden päästöjä on tarpeen rajoittaa enemmän.

Päästöraja-arvoja määriteltäessä on BAT-päätelmien tulkinnan kannalta huomattava, että kyseessä ei ole suora jätevesipäästö ympäristöön, vaan jätevedet käsitellään jätekeskuksen tasausaltaassa ja sen jälkeen Kuopion Vesi Oy:n Lehtoniemen jätevedenpuhdistamossa.

Lisäksi Fortum Waste Solutions Oy:n jätevedet vielä laimenevat jätekeskuksen järjestelmissä niin, että lopullinen kuormitus vastaanottavaan vesistöön, Kallaveteen, tässäkin mielessä on käytännössä lähes merkityksetön.

Ympäristölupapäätöksestä ei käy perustellusti ilmi, millä perusteella jätevesien päästöraja-arvot on annettu sellaisille yhdisteille, joiden merkityksellisyyttä aluehallintoviraston mukaan ei ole riittävästi osoitettu.

Aluehallintoviraston määräys siitä, että päästöraja-arvot tulee saavuttaa ennen jätevesien käsittelyä hiekan- ja öljynerottimessa on kohtuuton, eikä ota huomioon jätekeskuksen vesien johtamista ja käsittelyä kokonaisuutena. Tulkinta siitä, että Fortum Waste Solutions Oy:n jätevedet laimennettaisiin ympäristönsuojelulain vastaisesti hiekan- ja öljynerottimen jälkeen, kun siihen sekoittuvat likaantuneet hulevedet, on virheellinen.

Fortum Waste Solutions Oy on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun ohella, että ottaen huomioon valituksessa, vastineissa ja vastaselityksessä esille tuodut seikat, valitus tulee edelleen hyväksyä kokonaisuudessaan.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus valituksen muilta osin hyläten muuttaa lupamääräyksiä 17 ja 18 poistaen lupamääräyksistä rasvanerotuskaivoa koskevat kohdat sekä muuttaen lupamääräyksen 18 toisessa kappaleessa määritettyä päästöraja-arvojen soveltamispistettä. Muutosten jälkeen lupamääräykset 17 ja 18 kuuluvat seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

17. Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavat jätevedet sekä jätteiden käsittelyyn ja varastointiin osoitettujen alueiden hulevedet on kerättävä ja johdettava hiekan- ja öljynerotuksen kautta Jätekuikko Oy:n viemäritävien vesien tasausaltaaseen.

Hiekan- (*poistettu tekstiä*) ja öljynerotuskaivon toimintaa on seurattava jatkuvatoimisen hälyttimen avulla. Hälyttimen toiminta on tarkastettava säännöllisesti.

18. Vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä hiekan- (*poistettu tekstiä*) ja öljynerotuskaivon jälkeen tasausaltaaseen johdettavan jäteveden seuraavat ainepitoisuudet saavat virtaukseen suhteutettuina kokoomanäytteinä päästön keston ajalta otettujen näytteiden keskiarvoina olla 17.8.2022 alkaen enintään:

Aine/muuttuja	Lyhenne	Enimmäispitoisuus (mg/l)
Öljyn hiilivetyindeksi	HOI	10
Vapaa syanidi	CN ⁻	0,1
Adsorboituvat orgaanisesti sitoutuneet halogeenit	AOX	1
Arseeni	As	0,1
Kadmium	Cd	0,01
Kromi	Cr	0,3
Kuudenarvoinen kromi	Cr(VI)	0,1
Kupari	Cu	0,5
Lyijy	Pb	0,3
Nikkeli	Ni	0,5
Elohopea	Hg	0,01
Sinkki	Zn	2
Hopea	Ag	0,2
Tina	Sn	2,0
Sulfaatti	SO ₄ ²⁻	400
Kokonaissyaniidi	CN ⁻	0,5
		Raja-arvo
pH-luku		6–11
Lämpötila korkeintaan		alle 40 °C

Pitoisuusvaatimukset koskevat vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien päästöjä normaaleissa

toimintaolosuhteissa (NOC), *kun ne on johdettu öljynerotuskaivon läpi tarkistuskaivoon E232*. Mittaustuloksesta ei saa vähentää mittausepävarmuutta.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan *päästöillä* tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään.

Saman pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Saman pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan *päästöraja-arvolla* tarkoitetaan laimentamattoman päästön arvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, pitoisuutena, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla.

Saman pykälän 1 momentin 13 kohdan mukaan *jätevedellä* tarkoitetaan sellaista käytöstä poistettua vettä, pilaantuneelta alueelta johdettavaa vettä tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan käytetyltä alueelta johdettavaa vettä, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että: 1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*); 2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta; - - -.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 67 §:n mukaan, jos teollisuusjätevedettä johdetaan yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, ympäristöluvassa ja 115 d §:ssä tarkoitettussa ilmoituspäätöksessä on tarvittaessa määrättävä jätevesien esikäsittelystä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai jätevedenpuhdistamon toimintakyvyn turvaamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 75 §:n 1 momentin mukaan direktiivilaitoksen päästöraja-arvojen, tarkkailun ja muiden lupamääräysten on parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava päätelmiin. Päästöille on ympäristöluvassa määrättävä päästöraja-arvot siten, että päätelmien päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos päätelmissä ei ole ilmoitettu päästötasoja, luvassa on annettava tarpeelliset määräykset päätelmissä kuvattua parasta käyttökelpoista tekniikkaa vastaavan ympäristönsuojelun

tason saavuttamiseksi. Jos päätelmissä ei ole kuvattu laitoksella käytettävää tekniikkaa, parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointiin sovelletaan päästöraja-arvoja määrättäessä 53 §:ssä säädettyjä arviointiperusteita.

Ympäristönsuojelulain 78 §:n 1 momentin mukaan, jos 75 §:n 1 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin verrattuna saavutettaviin ympäristöhyötyihin laitoksen maantieteellisen sijainnin tai teknisten ominaisuuksien taikka paikallisten ympäristöolojen vuoksi, ympäristöluvassa voidaan määrätä mainitussa momentissa säädettyä lievemmat päästöraja-arvot. Lievemmat päästöraja-arvot eivät kuitenkaan saa ylittää 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja eivätkä aiheuttaa 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarantaa ympäristönlaatuvaatimuksen noudattamista.

Ympäristönsuojelulain 81 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

Samanaikaisesti 2 momentin mukaan luvassa voidaan toiminnanharjoittaja velvoittaa noudattamaan laitoksen pääasiallista toimintaa koskevia päätelmiä aikaisintaan neljän vuoden kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014, ympäristönsuojeluasetus) 41 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavat teollisuusjätevedet ja muut pilaavia aineita sisältävät jätevedet on esikäsiteltävä asianmukaisella tavalla: 1) vesihuoltolaitoksen päästöistä ympäristöön kohdistuvien haittojen estämiseksi ja muiden purkuvesistöä koskevien säännösten vaatimusten täyttämiseksi; 2) lietteen turvallisen, ympäristön kannalta hyväksyttävän hyödyntämisen ja loppukäsittelyn varmistamiseksi; 3) viemäriverkon ja puhdistamojen työntekijöiden terveyden suojelemiseksi; 4) jäteveden ja lietteen käsittelyprosessien toiminnan vaikeutumisen estämiseksi; 5) viemäriverkon, puhdistamoiden ja niihin liittyvien laitteiden vaurioitumisen estämiseksi.

Ympäristönsuojeluasetuksen 42 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset päästöraja-arvot ja muut päästömääräykset vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettaville teollisuusjätevesille ja muille vesille, jos ne sisältävät liitteessä 1 tarkoitettuja aineita, sen varmistamiseksi, että jätevedet esikäsitellään asianmukaisesti ja päästöjä tarkkaillaan. Lupaviranomaisen on lupa-asiaa käsiteltäessä kuultava vesihuoltolaitosta.

Asiassa saatu selvitys

Fortum Waste Solutions Oy:n hakemus on koskenut Heinälamminrinteen vaarallisten jätteiden vastaanotto- ja käsittelykeskuksen ympäristöluvan tarkistamista päästötasoja koskevien BAT-päätelmien johdosta sekä toiminnan olennaista muuttamista. Muutokset toiminnassa liittyvät vastaanotettavien jätteiden määriin ja laatuun. Laitos sijaitsee Kuopiossa Heinälamminrinteen alueella. Fortum Waste Solutions Oy:n vastaanotto- ja käsittelykeskuksella on Pohjois-Savon ympäristökeskuksen 27.3.2008 myöntämä voimassa oleva ympäristöluva. Heinälamminrinteen vaarallisen jätteen vastaanotto- ja käsittelykeskukseen vastaanotetaan sähkö- ja elektroniikkaromua, lietteitä ja vaarallista jätettä.

Prosessijätevesien käsittely

Lietteet vastaanotetaan vastaanottorakennuksen erilliselle katetulle ja lämmitetylle alueelle, missä on omat lietelavat tai vastaavat erilliset vastaanottojärjestelmät öljyisille lietteille sekä sadevesi- ja hiekanerotuskaivojen lietteille. Kun lavojen pohjalle on kertynyt riittävä kerros kiintoainetta, kiintoaine punnitaan jätekeskuksen vaaka-aseamalla ja ohjataan edelleen muualle, asianmukaisen luvan omaaville käsittelylaitoksille käsiteltäväksi. Nykyisin käsittelyssä muodostuvat jakeet toimitetaan Fortumin muihin laitoksiin käsiteltäväksi.

Lietteistä erottunut neste pumpataan suodatuksen kautta selkeytysäiliöihin, joissa tapahtuu edelleen painovoimaista erottumista. Selkeytysäiliöistä voidaan pumpata erilleen neste ja nesteen pinnalle mahdollisesti noussut öljy. Selkeytysäiliöistä neste ohjataan jätevesien fysikaalis-kemialliseen käsittelyyn, jossa voidaan käyttää erilaisia saostus- ja kuivauskemikaaleja, kuten rautakloridia (FeCl_3), rikkihappoa (H_2SO_4), kalsiumhydroksidia (CaOH_2) ja flokkulanteja. Öljyisten vesien öljynerottumista voidaan tehostaa myös kemikaalien (de-emulgaattorit) avulla. Tällaisia kemikaaleja voivat olla esimerkiksi alumiinisulfaatti ($\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$) ja rautasulfaatti (FeSO_4).

Jätevesien fysikaalis-kemiallisen käsittelyn jälkeen neste suodatetaan ja johdetaan tarkastusäiliöön. Käsiteltyä nestettä voidaan hyödyntää esimerkiksi säiliöautojen pesussa. Kaikissa säiliöissä on kaukokäyttöinen pinnankorkeuden hälytin. Käsitelty vesi ohjataan I-luokan öljynerottimen kautta Jätekuikko Oy:n jätekeskuksen jätevesien tasausaltaaseen, josta vedet johdetaan edelleen Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi muiden tasausaltaaseen kerättyjen vesien kanssa. Vuosina 2009–2019 öljynerottimen jälkeisen näytteenottokaivon kautta vesiä on johdettu Jätekuikon tasausaltaaseen noin 1 000–3 100 m³/a. Laitoksen toiminnasta syntyy vain epäsuoria jätevesipäästöjä vesistöön.

Hulevesien käsittely

Hakemuksen mukaan vaarallisen jätteen vastaanottoalueella syntyy hulevesiä noin 300 m³ vuodessa. Hulevedet johdetaan öljynerottimen kautta Jätekuikko Oy:n tasausaltaaseen ja sieltä edelleen Lehtoniemen jätevedenpuhdistamolle

käsiteltäväksi. Vastaanotto- ja käsittelykeskuksen muilla piha-alueilla muodostuvat likaantumattomat hulevedet (noin 2 500 m³/a) johdetaan edellä mainitun järjestelmän ohi sadevesiviemäriä pitkin jätekeskuksen jätevesien keräilyjärjestelmään ja edelleen Jätekuukko Oy:n tasausaltaaseen. Vaarallisten jätteiden vastaanottoalueen hulevedet pidetään erillään muiden piha-alueiden hulevesistä asfaltin kallistusten avulla.

Jätevesien tarkkailutulokset

Vastaanotto- ja käsittelyalueelta tasausaltaaseen johdettavan jäteveden laatua seurataan öljynerottimen jälkeisestä näytteenottokaivosta (piste E232) osana Heinälammirinteen ja Hepomäen alueen toiminnanharjoittajien yhteistarkkailua. Jäteveden sähkönjohtavuus on ollut vuosina 2009–2019 otetuissa näytteissä keskimäärin 300 mS/m. Kiintoainepitoisuus on ollut pääosin alle 100 mg/l, mutta keskiarvoa nostavat yksittäiset huomattavan suuret kiintoainepitoisuudet. Sähkönjohtavuus, kokonais- ja ammoniumtyppipitoisuudet ovat olleet nousujohteisia viime vuosina. Myös esimerkiksi kloridin, öljyn ja liuottimien pitoisuuksissa on havaittavissa osin nousua viime vuosina. Ainekuormat olivat vuonna 2019 aiempiin vuosiin nähden pääosin suurempia. Vaikka jätevesimäärä ja ainekuormat puhdistamolle ovat vähäiset, voidaan tarkkailussa havaittuja parametrejä kuitenkin pitää päästötarkkailun kannalta merkityksellisinä. Keskimääräisten vedenlaatutulosten perusteella öljyhiilivetyjä on todettu BAT-päästötason ylittävinä pitoisuuksina. Sopimuksen mukaiseen raja-arvoon verrattuna pitoisuudet ovat olleet huomattavasti alhaisempia. Vuoden 2019 toukokuussa otetussa näytteessä ei todettu BAT-päästötason tai sopimuksen mukaisten raja-arvojen ylityksiä.

Jätevesien päästöinventaariota täydennettiin vuonna 2020 toteutetulla tiheennyllä näytteenotolla. Tulosten perusteella BAT-päätelmien kohdan BAT 20 mukaisten epäsuorien päästötasojen kertaluonteisia ylityksiä todettiin nikkelin ja kromin osalta. Lisäksi öljyhiilivetyindeksi oli yhdessä näytteessä päästötason ylärajalla (10 mg/l). Yksittäistä nikkelin pitoisuutta lukuun ottamatta pitoisuudet alittivat Jätekuukko Oy:n ja Fortumin välisen sopimuksen mukaiset raja-arvot. Merkityksellisiä aineita ovat vuoden 2020 näytteiden perusteella öljyhiilivedyt, nikkeli sekä kromi. Vapaan syanidin tai kuudenarvoisen kromin pitoisuutta ei ole jätevesistä määritetty, sillä käsiteltävien jätteiden laadun perusteella niiden esiintyminen lietteissä ja edelleen laitokselta pois johdettavissa vesissä ei ole todennäköistä.

Yhtiö on esittänyt vastineessaan aluehallintovirastolle, että vuonna 2020 öljyisten vesien käsittelystä syntyvän jäteveden laatua tutkittiin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n ottamalla lisänäytteillä (11 kpl), jotka otettiin ajankohtina, jolloin öljyisten vesien käsittelyprosessi oli käytössä. Vuosien 2019–2020 yhteistarkkailun näytetuloksissa (8 kpl) Kuopion Vesi Oy:n jätevesien raja-arvot ylittyivät sinkin, nikkelin ja öljyhiilivetyjen pitoisuuden yksittäisissä näytetuloksissa. Vuoden 2020 lisänäytteistä kaikki analysoidut pitoisuudet alittivat sekä Kuopion Vesi Oy:n raja-arvot että jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien epäsuorille päästöille annetut päästörajat. Otettujen lisänäytteiden perusteella saatu tieto laitoksen jätevesien öljypitoisuudesta on

riittävä, eikä jatketulle tihennetylle tarkkailulle ole tarvetta. Yhtiö on esittänyt vastineessaan, että öljyhiilivetyjen tarkkailua jatketaan nykyisen tarkkailuohjelman mukaisesti 4 kertaa vuodessa.

ELY-keskus on todennut hakemuksen johdosta muun ohella, että tähänastisten tulosten perusteella laitokselta lähtevän veden öljypitoisuus on vaihdellut suuresti. Määräaikaistarkastuksella on todettu, että laitoksen öljyisten vesien käsittelyprosessin käyttö keskittyy kevääseen ja syksyyn ja välillä järjestelmä on kokonaan pois käytöstä. Mikäli näytteenotto ajoittuu ajankohtaan, jolloin järjestelmä ei ole käytössä, voi näyte tulla otetuksi ns. seisovasta vedestä, mikä vääristää tuloksia. Lisäksi ELY-keskus on esittänyt hakemuksen johdosta, että öljypitoisuutta seurataan kaivosta E232 kerran kuukaudessa otettavin näyttein kahden vuoden ajan. Näytetuloksiin tulee kytkeä tieto, onko laitoksen öljyisten vesien käsittelyprosessi ollut näytteenottoajankohtana käytössä vai ei.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätökset

Lupamääräysten 17 ja 18 maininta rasvanerotuksesta

Siltä osin kuin valitus on koskenut lupamääräysten 17 ja 18 muuttamista poistamalla maininnat rasvanerotuksesta, hallinto-oikeus toteaa, että asiassa saadun selvityksen mukaan toiminnassa ei synny hule- ja jätevesiin sekoittuvia rasvoja, eikä rasvanerotusta ole siten syytä edellyttää. Hallinto-oikeus on siten valituksessa vaaditusti muuttanut lupamääräyksiä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Päästöraja-arvojen soveltamispiste

Yhtiö on vaatinut lupamääräyksen 18 toisen kappaleen muuttamista siten, että jätevesien päästöraja-arvojen noudattamisen todentaminen toteutetaan öljyn- ja hiekanerotuskaivon jälkeisessä tarkkailukaivossa E232. Valituksenalaisen lupamääräyksen kohdan mukaan jätevesien pitoisuusvaatimukset koskevat vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä pois johdettavien jätevesien päästöjä normaaleissa toimintaolosuhteissa (NOC) ennen jätevesien sekoittumista muihin hule- ja jätevesiin. Asiassa on näin ollen tarkasteltava sitä, mikä on nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa BAT-päätelmien ja ympäristönsuojelulain mukainen päästöraja-arvo, jossa jäteveden päästöraja-arvo on alitettava. Asiassa saadun selvityksen mukaan lietteen kuivauksessa muodostuvat jätevedet keräävään tarkkailukaivoon E232 kerätään myös lietemäisten vaarallisten jätteiden vastaanottoalueelta tulevia hule- tai jätevesiä noin 300 m³/a. Asiassa on siten arvioitava myös sitä, onko kyseisiä hulevesiä pidettävä laitoksella syntyvänä jätevetenä, jolloin lupamääräyksessä 18 asetetut päästöraja-arvot koskisivat myös niitä, ja BAT-päätelmien ja ympäristönsuojelulain mukaisena päästöraja-arvo pidettäisiin siten sekä prosessijätevedet että vaarallisen jätteen vastaanottoalueelta tulevat hulevedet keräävää tarkastuskaivoa E232.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan päästöraja-arvolla tarkoitetaan laimentamattoman päästön arvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, pitoisuutena,

prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla. Jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien johdanto-osan mukaan kaikkia vesipäästöjen BAT-päästötasoja sovelletaan pisteessä, jossa päästö lähtee laitoksesta.

Teollisuuspäästädirektiivin 15 artiklan 1 kohdan mukaan pilaavien aineiden päästöjen raja-arvoja sovelletaan siihen hetkeen, jona päästöt tulevat laitoksesta ulos, eikä mahdollisesti ennen tuota hetkeä tapahtunutta laimentumista oteta huomioon kyseisten arvojen määrittelyssä.

Ympäristöministeriön julkaisussa 5.11.2018 ”Ohje jätteenkäsittelyn (WT) parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien soveltamiseen” on todettu, että lähtökohtaisesti BAT-päästötasoja sovelletaan pisteessä, jossa päästö lähtee laitoksesta (ilmaan tai purkuputken kautta ojaan tai pintavesiin tai erilliselle jätevedenpuhdistamolle), mutta erityisesti jätevesien osalta soveltaminen voi vaatia tapauskohtaista harkintaa.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin esitöissä (HE 214/2013 vp, sivu 89) on todettu, että koska jäteveden määritelmä on kytketty pois johdettavasta vedestä aiheutuvaan pilaantumisen vaaraan, kattaisi se myös tietyiltä alueilta johdettavat hulevedet ja suotovedet silloin, kun niistä voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Edelleen esitöissä on todettu, että ympäristönsuojelulain säännökset jätevesien johtamisesta ja käsittelystä voisivat siten joissain tilanteissa tulla sovellettaviksi myös hulevesiin.

Hiekan- ja öljynerotuskaivoon johdetaan asiassa saadun selvityksen mukaan hulevesiä vain vaarallisten jätteiden vastaanottoalueelta. Kyseiseltä alueelta johdettavien likaantuneiden hulevesien haitta-aineiden pitoisuuksista ei ole esitetty hakemuksessa tai tarkkailutuloksissa tarkempaa tietoa. Kun kuitenkin otetaan huomioon veden syntypaikka ja likaantumisen lähde (vaaralliset lietemäiset jätteet) sekä jätevesien tarkkailutuloksista ilmenevät tiedot jätevesien laadusta, sekä se seikka, että kyseinen jätevesi syntyy yhtiön hakemuksen mukaisessa toiminnassa tai sen seurauksena, hallinto-oikeus katsoo, että kysymyksessä on ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitettu jätevesi, joka on käsiteltävä ja johdettava tasausaltaan kautta edelleen kunnalliselle jätevedenpuhdistamolle. Kyseessä ei ole siten päästöraja-arvoon laimentavasti vaikuttava tekijä.

Jätevesien haitta-ainepäästöjen tarkkailuun liittyy jossain määrin epävarmuutta ottaen huomioon laitoksen toiminnan vaihtelu sekä hulevesien suhteellisen määrän vaihtelu jätevesissä. Lupamääräyksessä 18 on määrätty, että raja-arvoja noudatetaan normaaleissa toimintaolosuhteissa, ja että mittaustuloksista ei saa vähentää mittausepävarmuutta. Raja-arvot on alitettava virtaukseen suhteutettuina kokoomanäytteinä päästön keston ajalta otettujen näytteiden keskiarvoina. Lupamääräyksessä 32 on määrätty, että jätevesinäytteet on otettava virtaukseen suhteutettuina kokoomanäytteinä vähintään neljä kertaa vuodessa. Hallinto-oikeus katsoo, että raja-arvojen noudattamisen todentaminen vähintään neljän näytteen keskiarvona poistaa osaltaan toiminnan ja jätevesien laadun vaihtelusta syntyvää epävarmuutta.

Kun otetaan huomioon jäte- ja hulevesien käsittely ja johtamisjärjestelyt alueella, hallinto-oikeus katsoo, että ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisena päästöpaikkana ja BAT-päätelmien mukaisena pisteenä,

jossa päästö lähtee laitoksesta, on kyseisessä toiminnassa yhtiön valituksessaan vaatimalla tavalla pidettävä hiekan- ja öljynerotuskaivon jälkeistä tarkastuskaivoa E232. Hallinto-oikeus on siten muuttanut lupamääräystä 18 ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Jäteveden raja-arvot

Yhtiö on vaatinut lupamääräyksessä 18 asetettuja BAT-päätelmiin perustuvien öljyn hiilivetyindeksin, vapaan syanidin ja kadmiumin päästöraja-arvoja muutettavaksi valituksesta tarkemmin ilmenevällä tavalla siten, että raja-arvojen määrittämisessä noudatetaan BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 alaviitettä 2 ja yhtiön teollisuusjätevesisopimuksessa määrättyjä raja-arvoja. Yhtiö on myös vaatinut muiden kuin BAT-päätelmiin perustuvien jätevesien päästöraja-arvojen eli hopean, tinan, sulfaatin, kokonaissyanidin, pH:n ja lämpötilan raja-arvojen poistamista, sekä vaatinut, että muiden kuin BAT-päätelmissä tarkoitettujen pitoisuuksien ja laatuominaisuuksien osalta tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevan teollisuusjätevesisopimuksen mukaisia raja-arvoja.

Asiassa on aluehallintovirastossa ollut kysymys Fortumin Heinälamminrinteen vaarallisten jätteiden vastaanotto- ja käsittelykeskuksen toiminnan olennaisesta muuttamisesta sekä ympäristöluvan tarkistamisesta direktiivilaitoksen pääasiallista toimintaa koskevien BAT-päätelmien vuoksi. Muutettaessa ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 29 §:n nojalla sekä tarkistettaessa lupamääräyksiä ympäristönsuojelulain 81 §:n nojalla on asiassa varmistuttava siitä, että ympäristönsuojelulain 49 §:ssä säädetyt luvan myöntämisen edellytykset edelleen täyttyvät hakemuksen mukaisessa toiminnassa. Luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi ympäristönsuojelulain 49 §:n tarkoittamalla tavalla ympäristöluvassa voidaan tarvittaessa ympäristönsuojelulain 67 §:n sekä ympäristönsuojeluasetuksen 41 ja 42 §:ien mukaisesti antaa määräyksiä yhdyskuntajätevedenpuhdistamolle ja yleiseen viemäriin johdettavan jäteveden esikäsitteystä sekä laitoksen päästöistä viemäriin. Ympäristöluvassa tulee varmistaa, että päästöstä yleiseen viemäriin ei aiheudu haittaa yhdyskuntajätevesien käsittelylle. Siitä riippumatta, onko määräysten antamista mainittujen säännösten nojalla pidettävä tarpeellisenä, on ympäristöluvassa annettava luvan myöntämisen sitä edellyttäessä ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentissa tarkoitettut tarpeelliset määräykset muun ohella päästöraja-arvoista.

Ympäristönsuojelulain 75 § 1 momentin mukaan direktiivilaitoksen päästöraja-arvojen on parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava päätelmiin. Teollisuuspäästädirektiivin 15 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on vahvistettava luvassa päästöjen raja-arvot, joilla varmistetaan, etteivät päästöt normaalien toimintaolosuhteiden vallitessa ylitä parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan perustuvia päästötasoja. Nyt kysymyksessä olevan direktiivilaitoksen prosessissa syntyvän jäteveden päästöraja-arvoihin sovelletaan jätteen käsittelyn BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukkoa 6.2, jossa on asetettu BAT-päästötasot epäsuorille päästöille vastaanottavaan vesistöön vesipohjaisen nestemäisen jätteen käsittelystä.

Yhtiö on valituksessaan vedonnut jätteiden käsittelyn BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 alaviitteeseen 2, jonka mukaan BAT-päästötasoja ei ehkä voida soveltaa, jos kyseiset epäpuhtaudet puhdistetaan tuotantoketjun loppupään jätevedenkäsittelylaitoksessa, mikäli tämä ei lisää ympäristön pilaantumista.

Ympäristöministeriön julkaisussa 5.11.2018 ”Ohje jätteenkäsittelyn (WT) parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT) koskevien päätelmien soveltamiseen” on todettu, että kyseisen päätelmän alaviite 2 koskee epäsuoria päästöjä eli laitokselta jätevedenpuhdistamolle johdettavia jätevesiä. Teollisuuspäästödirektiivin 15 artiklan 1 kohdan mukaan pilaavien aineiden epäsuoria vesipäästöjä koskien voidaan (jäte)vedenpuhdistamon vaikutus ottaa huomioon laitoksen päästöjen raja-arvoja määritettäessä, edellyttäen että näin taataan ympäristönsuojelun vastaava taso, ja ettei lisätä ympäristön pilaantumista. Sen arvioimiseksi, voidaanko puhdistamalla käsitellä kyseiset epäpuhtaudet, on toiminnanharjoittajan hyvä olla yhteydessä jätevedenpuhdistamon pitäjään. Useimmissa tapauksissa teollisuusjätevesisopimuksessa esitetyt tiedot eivät todennäköisesti yksinään ole riittäviä käsittelykyvyn arvioimiseksi.

Asiassa saadun selvityksen mukaan öljyhiilivetyjen tarkkailutulokset ovat vuonna 2019 olleet BAT-päätelmien edellyttämässä rajoissa tai alhaisempia. Vuoden 2020 lisänäytteistä kaikki analysoidut pitoisuudet alittivat sekä Kuopion Vesi Oy:n teollisuusjätevesisopimuksen raja-arvot että jätteenkäsittelyn BAT-päätelmien epäsuorille päästöille vesistöön annetut päästötasot. Asiassa saadun selvityksen perusteella jätevedet käsitellään parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla. Ottaen lisäksi huomioon mitä yhtiön vastineessa on lausuttu näytteenoton kehittämistä, hallinto-oikeus katsoo, että öljyhiilivedyn raja-arvo aluehallintoviraston päätöksen mukaisena on saavutettavissa.

Hakemukseen liitettyssä jätevesi-inventaariossa on todettu vapaan syanidin osalta, että kyseisen haitta-aineen merkityksellisyydestä ei ole tietoa, sillä ainetta ei ole aiemmin tarkkailtu osana jätevesien tarkkailua. BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 alaviitteen 3 mukaan kyseistä BAT-päästötasoa sovelletaan vain, jos kyseinen aine on yksilöity merkitykselliseksi kohdassa BAT 3 mainitussa jätevedessä koskevassa inventaariossa. Hallinto-oikeus katsoo, että koska vapaan syanidin merkityksellisyys yhtiön jätevesipäästöissä on toistaiseksi selvittämättä, ei edellytyksiä raja-arvon lieventämiselle ole. Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksissä 40 ja 41 on määrätty, että luvan saajan on tehtävä selvitys laitoksen lietteiden käsittelystä ja vesipohjaisten nestemäisten jätteiden käsittelystä. Selvitys on toimitettava aluehallintovirastolle, joka voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa saadun erityisen selvityksen perusteella. Hallinto-oikeus toteaa, että kyseisen selvityksen pohjalta vapaan syanidin raja-arvoa voidaan tarkastella uudelleen ja muuttaa tarvittaessa.

Kadmiumin raja-arvo on asetettu yhtiön hakemuksessaan esittämän mukaisesti teollisuusjätevesisopimuksen nojalla BAT-päästötason vaihteluvälin alarajalta. Kadmium on hakemukseen liitettyssä jätevesi-inventaariossa yksilöity yhtiön

toiminnasta aiheutuvaksi merkitykselliseksi haitta-aineeksi, jolle on BAT-päätelmien mukaisesti asetettava raja-arvo. Kadmium on vesiympäristölle vaarallinen ja haitallinen aine, jonka päästön rajoittaminen on ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeen. Hakemuksessa esitetyn perusteella kadmiumin pitoisuudet jätevedessä ovat olleet alhaisia, minkä johdosta aluehallintoviraston päätöksen mukaista raja-arvoa ei ole pidettävä kohtuuttomana.

Jätevedenpuhdistamon toiminnanharjoittajana oleva Kuopion Vesi Oy on hakemuksen johdosta antamassaan vastineessa sekä vastineessaan hallinto-oikeudelle vastustanut päästöraja-arvojen alentamista teollisuusjätevesisopimuksen nojalla vedoten erityisesti Kuopion Vesi Oy:n soveltamien raja-arvojen päivittämistarpeeseen. Laitoksen jätevedet poikkeavat laadultaan ja haitta-aineiltaan jätevedenpuhdistamolle johdettavista asumajätevesistä. Hallinto-oikeus katsoo, että jätteenkäsittelylaitoksen jätevesistä saattaa aiheutua BAT-päätelmien kohdan BAT 20 taulukon 6.2 alaviitteessä 2 tarkoitettua ympäristön pilaantumisen lisääntymistä, mikäli kunnallisen jätevedenpuhdistamon toiminta häiriintyy korkeista ja tavanomaisesta poikkeavista haitta-ainepitoisuuksista. Edellä esitetyn perusteella ja ottaen lisäksi huomioon, että tarkkailutietojen mukaan laitokselta tasausaltaaseen johdettavien vesien vapaan syanidin, öljyhiilivedyn sekä kadmiumin pitoisuudet alittavat BAT-päätelmien mukaiset päästötasot, hallinto-oikeus katsoo, ettei aluehallintoviraston päätöstä ole syytä muuttaa kyseisille haitta-aineille asetettujen raja-arvojen osalta.

Siltä osin kuin yhtiö on vaatinut, että muiden kuin BAT-päätelmiin perustuvien haitta-aineiden ja laatumuuttujien osalta noudatettaisiin ainoastaan teollisuusjätevesisopimuksessa asetettuja enimmäispitoisuuksia eikä näille haitta-aineille tai laatumuuttujille asetettaisi ympäristöluvassa lainkaan raja-arvoja, hallinto-oikeus toteaa, että yhdyskunnan jätevedenpuhdistamoa ei hakemuksessa esitetyt tiedot huomioon ottaen voida pitää osana laitoksen toiminnassa syntyvien jätevesien käsittelyjärjestelmää. Toiminnanharjoittajan tulee ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaisen selvilläolovelvollisuutensa nojalla olla selvillä toimintansa aiheuttamien päästöjen määrästä ja laadusta. Toiminnanharjoittaja on vastuussa toimintansa päästöjen hallinnasta, eikä kyseisiä raja-arvoja voida kysymyksessä olevien muuttujien ja laitoksella käsiteltävien vaarallisten jätteiden laatu huomioon ottaen jättää määräämättä sillä perusteella, että yhtiö laatii erillisen sopimuksen käsiteltävien jätevesien johtamisesta yleiseen viemäriverkkoon ja johtaa käsitellyt jätevedet yhdyskunnan jätevedenpuhdistamon kautta jätevesien purkupaikalle vesistöön. Ympäristölupa-asiassa ei toisaalta voida lupaharkinnan kannalta antaa ratkaisevaa oikeudellista merkitystä sille, että toisen samalla alueella toimivan toiminnanharjoittajan lupapäätöksessä on asetettu erilaiset lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ottaen lisäksi huomioon, mitä edellä on todettu pilaantumisen mahdollisesta lisääntymisestä, hallinto-oikeus katsoo, että laitoksen toiminnassa syntyville jätevesille asetetut muut kuin BAT-päätelmien mukaiset päästöraja-arvot laitokselta viemäriin johdettaessa ovat ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti tarpeen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä tarpeen jätevedenpuhdistamon toimivuuden takaamiseksi

ympäristönsuojelulain 67 §:n ja ympäristönsuojeluasetuksen 42 §:n tarkoittamalla tavalla.

Määräaika BAT-päätelmien noudattamiselle

Teollisuuspäästödirektiivin 2010/75/EU 21 artiklan 3 kohdan mukaan neljän vuoden kuluessa siitä, kun 13 artiklan 5 kohdan mukaiset päätökset BAT-päätelmistä, jotka koskevat laitoksen pääasiallista toimintaa, on julkaistu, toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että a) kaikki kyseistä laitosta koskevat lupaehdot tarkistetaan ja tarvittaessa saatetaan ajan tasalle tämän direktiivin ja, tapauksen mukaan, erityisesti sen 15 artiklan 3 ja 4 kohdan noudattamisen varmistamiseksi ja että b) laitos on kyseisten lupaehtojen mukainen. Samoin on säädetty ympäristönsuojelulain 81 §:n 1 momentissa, jossa on samalla viitattu ympäristönsuojelulain 78 §:ään, jossa on säädetty määräajasta poikkeamisen perusteista. Kyseistä toimintaa koskevat jätteenkäsittelyn BAT-päätelmät on julkaistu 17.8.2018, joten BAT-päätelmien mukaisia päästötasoja on tullut noudattaa 17.8.2022 alkaen. Hakemukseen ei ole sisällynyt ympäristönsuojelulain 81 §:n 1 momentin ja 78 §:n mukaista lisäaikahakemusta parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottamiselle ja päästötasojen noudattamiselle. Hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräyksessä 18 asetettu määräaika on lainmukainen, eikä aluehallintoviraston päätöstä ole syytä muuttaa tältä osin.

Lopputulokset

Edellä mainituilla perusteilla hallinto-oikeus on yhtiön valituksesta muuttanut aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksen 17 toista kappaletta ja lupamääräyksen 18 ensimmäistä kappaletta poistaen niistä vaatimuksen rasvanerotuskaivosta. Lisäksi hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräyksen 18 toisessa kappaleessa määrättyä jätevesien päästöpaikan sijaintia. Muilta osin aluehallintoviraston päätöksen muuttamiseen ei ole syytä yhtiön valituksessaan esittämällä perusteilla, vaan yhtiön valitus on enemmälti hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kuopion kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen

julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **02.10.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Riikka Salo sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Jenni Korpeinen. Asian on esitellyt Riikka Salo.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asiantuntijajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

Fortum Waste Solutions Oy

Asiamies: AA Sanna-Mari Seppälä

Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kuopion kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Kuopion kaupunginhallitus

Jätekukko Oy

Kuopion Vesi Oy

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvaratItä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>